

प्याय 1 Ā. (प्यायते, प्यान or पीन) To swell, grow; see चै below.

प्यान a. Fat, grown fat; cf. पीन.

प्यायन a. 1 Invigorating. -2 Promoting strength or growth. -नम् Increase, growth.

प्यायित a. 1 Grown, increased. -2 Grown fat. -3 Refreshed, strengthened.

प्युष् I. 4 P. To divide (also प्युस् and पुष्). II. 10 P. To void (प्योषयति).

चै 1 Ā. (प्यायते, पीन) 1 To grow, increase, swell; अताप्यस्योत्तमं सत्वमप्यायि कृतकृत्यवत् Bk. 6. 33. -2 To become full or exuberant. -3 To overflow, surcharge. -Caus. (प्याययति-ते) 1 To increase, enlarge, make fat or comfortable; यैः कृतःक्षयी चाप्यायितः सोमः Ms. 9. 314. -2 To gratify, regale.

प्र ind. 1 As a prefix to verbs it means 'forward', 'forth', 'in front', 'onward', 'before', 'away', as in प्रगम्, प्रस्था, प्रचर्, प्रया &c. -2 With adjectives it means 'very', 'excessively', 'very much' &c.; प्रकृष्ट, प्रमत्त &c., see further on. -3 With nouns whether derived from verbs or not, it is used in the following senses according to G. M.:— (a) beginning, commencement; (प्रयाणम्, प्रस्थानम्, प्राह); (b) length (प्रवालभूषिक); (c) power (प्रभु); (d) intensity, excess (प्रवाद, प्रकर्ष, प्रच्छाय प्रगुण); (e) source or origin (प्रभव, प्रपौत्र); (f) completion, perfectness, satisfaction (प्रभुक्तमन्नम्); (g) destination, separation, being without (प्रोषिता, प्रपर्णवृक्षः); (h) apart (प्रभु); (i) excellence (प्रचार्यः); (j) purity (प्रसन्नं जलम्); (k) wish (प्रार्थना); (l) cessation (प्रशम); (m) adoration, respect (प्राञ्जलिः who respectfully folds his hands together); (n) prominence (प्रगस, प्रवाल). In the Veda it is often used as a separable adverb; cf. प्र आदिकर्मदीर्घशभृशसंभवतृप्तिवियोगशुद्धिशक्तीच्छाशान्तिपूजाप्रदर्शनेषु.

प्रउगम् A triangle.

प्रकच a. Having the hair erect.

प्रकट a. 1 Evident, plain, clear, apparent, manifest. -2 Undisguised, public; अप्रकटीकृतशक्तिः शक्तोऽपि जनस्तिर-स्त्रियां लभते Pt. 1. 31. -3 Visible. -टम् ind. 1 Clearly, manifestly, evidently. -2 Publicly, openly, undisguisedly. (प्रकटीकृत to manifest, unfold, display; गुह्यं च गृह्णति गुणान् प्रकटीकरोति Bh. 2. 72; Pt. 1. 31; प्रकटीभू 'to become manifest, appear'). -Comp. -प्रीतिवर्धनः an epithet of Śiva.

प्रकटनम् The act of manifesting, disclosing, unfolding.

प्रकटति Den. P. To become manifest or visible, appear.

प्रकटयति Den. P. 1 To show, manifest, display, exhibit; औज्ज्वल्यं परभागतः प्रकटयत्याभोगभीमं तमः Mal. 5, 11;

N. 4. 151; Ratn. 4. 16. -2 To proclaim, announce publicly.

प्रकटित p. p. 1 Manifested, displayed, unfolded. -2 Publicly exhibited. -3 Apparent.

प्रकथ् 10 U. To announce, proclaim, narrate.

प्रकथनम् Announcing, narration; P. I. 3. 32.

प्रकम्प 1 Ā. 1 To shake, quiver, tremble; प्राकम्पत भुजः सव्यः Rām.; प्राकम्पत महाशैलः Mb. -2 To vibrate (as sound). -3 To become loose, be loosened. -Caus. To shake, put in motion; प्राचकम्पदुदन्वन्तम् Bk. 15. 23.

प्रकम्पः Trembling, shaking, quivering, violent motion or tremour; बाल्यं चाहं मनसिजवशात् प्राप्तगाढप्रकम्पा Subhās; सशिरः प्रकम्पम् Śi. 13. 42.

प्रकम्पन a. Causing to shake. -नः 1 Wind, violent wind or gust; प्रकम्पनेनानुचकम्पिरे सुराः Śi. 1. 61; 14. 43. -2 N. of a hell. -नम् Excessive or violent trembling, violent motion.

प्रकस्पिन a. Swinging, shaking.

प्रकल् 10 U. 1 To pursue, go after; प्रकाल्यमानस्तेनायं ब्रूलहस्तेन रक्षसा Mb. 3. 137. 7. -2 To urge on, incite. -3 To hurt, injure.

प्रकालन a. 1 Killing, hurting; ध्रुवस्य पुत्रो भगवान् कालो लोकप्रकालनः Mb. 1. 66. 21. -2 Pursuing, chasing. -नः N. of a Nāga. -नम् Hurting, killing.

प्रकला A minute portion. -Comp. -विद् a. ignorant. (-m.) a merchant.

प्रकाङ्क्षा Appetite.

प्रकाण्डः, -ण्डम् 1 The trunk of a tree from the root to the branches; कदलीप्रकाण्डश्चिरोरुतरुः Śi. 9. 45. -2 A branch, shoot. -3 (At the end of comp.) anything excellent or pre-eminent of its kind; ऊरुप्रकाण्डद्वितयेन तस्याः N. 7. 93; क्षत्रप्रकाण्डः Mv. 4. 35; 5. 48. -4 A kind of necklace; Kau. A. 2. 11. 29. -ण्डः The upper part of the arm.

प्रकाण्डकः See प्रकाण्ड above; दण्डकानध्यवातां यौ वीर रक्षः-प्रकाण्डकौ Bk. 5. 6.

प्रकाण्डरः A tree.

प्रकाम a. 1 Amorous. -2 Excessive, much, to the heart's content, at pleasure; प्रकामविस्तार R. 2. 11; प्रकामालोकनीयताम् Ku. 2. 24. -मः Desire, pleasure, satisfaction. -मम् ind. 1 Very much, exceedingly; जातो ममायं विशदः प्रकामम् (अन्तरात्मा) Ś. 4. 22; R. 6. 44; Mk. 5. 25. -2 Sufficiently, to the heart's content, according to wish or desire. -3 Voluntarily, willingly; ये तिष्ठन्ति भवन्तु तेऽपि गमने कामं प्रकामोद्यमाः Mu. 1. 25. -भुज् a. eating till satisfied or to the heart's content; न प्रकामभुजः श्राद्धे स्वधासंप्रहृतपराः R. 1. 66.